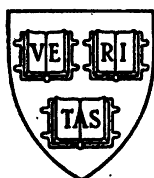
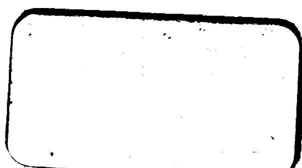

VE
RI
TAS



Kelhelauf

VEREENIGING TOT BEOEFENING
VAN OVERIJSSELSCH REGT EN GESCHIEDENIS.

253

VERSLAG VAN DE HANDELINGEN

DER

100

HONDERDSTE VERGADERING

gehouden te Zwolle den 22sten October 1907.

TE ZWOLLE, BIJ
DE ERVEN J. J. TIJL
1908.

WERKEN, UITGEGEVEN DOOR DE VEREENIGING TOT BEOEFENING VAN OVERIJSSELSCH REGT EN GESCHIEDENIS.

Verslagen van de Handelingen van 100 gewone en 3 buitengewone vergaderingen van de Vereeniging. (Niet in den handel).

Register van Overijsselsche Oorkonden, I, No. 1—369. II, No. 370—890. III, No. 891—1118. IV, No. 1119—1291.

Verslagen en Mededeelingen, 1e—23e stuk. 1e st., f 1.25 — 2e st., f 1.25 — 3e st., f 0.75 — 4e st., f 1.00 — 5e st., f 1.25 — 6e st., f 1.50 — 7e st., f 0.75 — 8e st. — 9e st., f 1.80 — 10e st., f 0.70, — 11e st., f 1.50 — 12e st., f 1.00 — 13e st., f 0.75 — 14e st., f 0.60 — 15e st., f 0.60 — 16e st., f 2.00 — 17e st., f 1.75 — 18e stuk, f 1.00 — 19e stuk, f 2.20 — 20e stuk, f 8.00 — 21e stuk, f 2.00 — 22e stuk, f 1.80, — 23e stuk, f 1.75.

Verhandeling over het Graafschap Goor en beschrijving van de Heerlijkheid Almelo en Vriezenveen. Twee onuitgeg. hoofdstukken van den Tegenw. Staat van Overijssel; door wijlen Mr. G. Dumbar. f 0.50.

Kronijk van Gerardus Coccius. f 0.70.

Charters en bescheiden over de betrekking der drie Overijss. steden, bijzonder van Kampen, op het noorden van Europa, 1251—1398. f 1.15.

Mr. J. P. Ver Loren, Lebuinus en zijne stichting te Deventer gedurende den eersten tijd van haar bestaan. f 4.50.

Uittreksels uit het dagboek van Arent toe Boecop volgens een HS. van de 17e eeuw. f 2.40.

Kamper Kronijken, I. de Annalibus quaedam nota. f 0.70.

Kamper Kronijken, II. Kronijk van Johan van Breda. f 1.50.

F. A. Hoefer, De Klokken in den Toren der Bovenkerk en in den Nieuwen Toren te Kampen, in folio formaat met phot. lithogr. afbeeldingen. f 2.80.

Mr. J. W. Mulder, Zwolsche Kroniek van 1520 tot 1526. f 1.00.

(Zie verder de beide laatste pag. van den omslag).

VERSLAG VAN DE HANDELINGEN DER HONDERDSTE VERGADERING DER VEREENIGING TOT BEOEFENING VAN **Overijsselsch Regt en Geschiedenis,** GEHOUDEN TE ZWOLLE DEN 22sten OCTOBER 1907.

TEGENWOORDIG DE HEEREN:

Mr. J. Nanninga Uitterdijk, *waarnemend Voorzitter*, N. A. Cramer, *Secretaris*, Th. E. F. Heerkens, F. A. Hoefer, Mr. C. W. van der Pot Bz., J. C. van Slee, E. D. J. de Jongh Jr., C. J. Snuif, G. A. Meyer, Dr. M. E. Houck, Mr. J. Acquoy, J. Dikkers Hz., H. van Opstall, Jhr. O. van Suchtelen van de Haere, Mr. W. F. E. Baron van Aerssen Beyeren van Voshol, Mr. M. Wijt Wz., C. J. van Riemsdijk, C. E. Guye, J. H. A. Bouman, J. Wijnbeek, H. A. J. van Sonsbeeck, M. Oppenheimer, Dr. F. Buitenrust Hettema, Mr. J. W. Telting, Mr. H. de Bie Jr. en H. ten Heuvel.

De *Voorzitter* opent de vergadering en deelt mede, dat de Voorzitter, Mr. R. E. Hattink, wegens ongesteldheid verhinderd is de vergadering bij te wonen, waarom hij volgens de bepalingen van het reglement het voorzitterschap zal waarnemen. Na opmerking, dat het de 100ste vergadering der Vereeniging is, die heden zal worden gehouden, uit de Voorzitter den wensch, dat de ijver der leden steeds moge toenemen en moge blijken niet enkel in het financieel steunen der Vereeniging door het betalen van hun contributie, maar vooral door samenwerking in het tot stand brengen van uitgaven; immers het is wenschelijk, dat hoe eer hoe liever nog zeer veel belangrijks door den druk gemeen gemaakt worde.

De *Voorzitter* brengt in herinnering, dat het ver-

slag der vorige vergadering aan de leden is toegezonden en vraagt, of iemand er aanmerkingen op heeft.

Daar niemand hierover het woord verlangt, verklaart de *Voorzitter* het verslag voor *goedgekeurd.*

Vervolgens deelt de *Voorzitter* mede:

dat alle in de vorige vergadering benoemde leden het lidmaatschap hebben aangenomen;

dat sedert die vergadering overleden zijn de leden Mr. C. P. L. Rutgers en Mr. A. Telting;

dat sedert die vergadering voor hun lidmaatschap hebben bedankt de Heeren: J. Dikkers A.Mz., A. Déking Dura, P. F. de Friderici, Mr. P. C. J. Hennequin, Dr. W. P. C. Knuttel, J. G. Th. van Oppenraay en F. C. H. Tieman.

Bij de vermelding van de namen der overleden leden wijdt de Voorzitter een woord aan de nagedachtenis van het zeer betreurde, bekwame en werkzame bestuurslid Mr. A. Telting, daarbij mededeelende, dat het Bestuur op diens begrafenis vertegenwoordigd is geworden door den Secretaris, den Heer N. A. Cramer, die namens de Vereeniging daar eenige toepasselijke woorden heeft gesproken.

Besloten wordt het lidmaatschap aan te bieden aan de Heeren:

Mr. Dr. A. van Doorninck, secretaris van Diepenveen,
voorgesteld door Mr. C. W. van der Pot Bz;

Dr. H. Franssen, lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal te Zwolle,
voorgesteld door Mr. H. van der Vegte;

G. W. W. C. Baron van Hoëvell, oud-gouverneur van Celebes,
voorgesteld door den Heer J. H. L. van der Schaaff;

Dr. W. van der Hoeven, arts te Hasselt,
voorgesteld door den Heer C. E. Guye, en
H. J. van der Vecht Jz., wethouder van Hasselt,
voorgesteld door den Heer F. A. Hoefer.

Besloten wordt de verkiezing van een lid van het Bestuur, in de door het overlijden van Mr. A. Telting opengevallen plaats, tot de volgende vergadering uit te stellen.

De *Voorzitter* benoemt tot lid der commissie tot het nazien der rekening over het loopende jaar, in plaats van Mr. P. C. A. Sichterman, die bezwaar gemaakt heeft de benoeming aan te nemen, *Mr. H. van der Vegte.*

In behandeling komen de ontwerpen van Huishoudelijke Reglementen voor het Museum en de Bibliotheek.

Het ontwerp voor het Museum wordt zonder hoofdelijke stemming *aangenomen.*

Het ontwerp voor de Bibliotheek, waartegen eenige bezwaren worden geopperd, wordt aangehouden tot de volgende vergadering.

De heer *Acquoy* geeft aan de Vereeniging ten geschenke een glaswapen, aanwijzende de alliantie Twickel-Raesfelt, waarvoor hem door den *Voorzitter* dank betuigd wordt.

De *Voorzitter* doet het voorstel, namens het Bestuur, om voor rekening der Vereeniging uit te geven een monographie van Mr. G. J. ter Kuile over den Hof van Espelo, waarover deze in de vorige vergadering reeds het een en ander heeft medegedeeld.

Het voorstel wordt zonder hoofdelijke stemming *aangenomen.*

De Heer *Snuif* brengt in herinnering, dat door

de Vereeniging indertijd is uitgegeven een Tijdrekenkundige lijst van stukken, welke thans nog het oudarchief der gemeente Oldenzaal uitmaken, doch dat het den Heer te Lintum later gebleken is, dat er zich in het Oldenzaalsche archief nog stukken bevinden, die in die lijst hadden moeten zijn opgenomen. Spr. stelt de vraag, of het niet op den weg der Vereeniging ligt, om een aanvulling van genoemde lijst in 't licht te geven of een uitgave er van te steunen.

De *Voorzitter* is van oordeel, dat het eerst zal moeten vaststaan, of die ontbrekende stukken van belang zijn, waarom hij den Heer Snuif in overweging geeft in een latere vergadering de regesten ervan over te leggen; er kan dan met kennis van zaken een besluit genomen worden.

Hiertoe wordt besloten.

Na afloop der huishoudelijke werkzaamheden verkrijgt de Heer *Buitenrust Hettema* het woord voor een bespreking van de beteekenis van het woord „lantwere". Na een overzicht gegeven te hebben van hetgeen reeds vroeger over landweren in Overijssel is te berde gebracht, gaat spr. na, hoe het woord in de oude glossaria, die nog in groot aantal overig zijn — spr. heeft er circa 100 opgespoord — in het Latijn wordt vertaald en komt daardoor tot een opvatting, die van de gewone eenigermate afwijkt. O. a. wordt de Latijnsche vertaling „propugnaculum" gevonden, welk woord ook als „wighuis" en als „voorburg" wordt weergegeven, zoodat met landweer ook „voorwerk" bedoeld schijnt te kunnen worden. Spr. knoopt aan zijn mededeeling het voorstel vast, om

een kaart van Overijssel te doen vervaardigen, waarop worden aangegeven de oude landweren, zoowel die nog ten deele aanwezig zijn als die, waarvan het bestaan uit geschriften blijkt.

De *Voorzitter* zegt, dat het Bestuur gaarne het voorstel van den Heer Buitenrust Hettema in overweging zal nemen, ofschoon hij zich niet ontveinst, dat er groote moeilijkheden aan verbonden zijn.

De Heer *Hoefer* bestrijdt de meening van den Heer Buitenrust Hettema, dat het woord „landweer" *voorburg* kan beteekenen.

De *Voorzitter* is van meening, dat *wighuizen* niet anders zijn dan de versterkte huizen van den adel in de steden, zooals deze voorkomen o. a. in Kampen en Groningen, en dat dit woord niets met de landweren te maken heeft.

De Heer *Cramer* citeert, tot aanvulling van vroeger door wijlen den Heer Mr. G. Wicherlink en nu door den den Heer Buitenrust Hettema vermelde sporen van landweren om Zwolle, uit een lijst van grondeigenaars, die moesten betalen „tot den sijll bij 't Cuyrhuys", een plaats, waarin gesproken wordt van *„in Salhorst by de landweer"*.

De Heer *Heerkens* geeft opheldering omtrent de „Hermelijn", een landweer, aangelegd ten tijde van Menno van Coehoorn en loopende van Nieuw-Leusen tot de Vecht.

De Heer *Hoefer* houdt daarna een voordracht over het stadhuis te Hasselt, dat men thans bezig is te restaureeren. Aan de hand van talrijke plattegronden en afbeeldingen beschrijft spreker uitvoerig dien merkwaardigen bouw, die uit verschillende tijdperken dagteekent. Het gebouw bestaat uit een oudste, in

het Westen gelegen gedeelte, dat veel eenvoudiger is, en een veel jonger, veel weelderiger, Oostelijk deel. Opmerkelijk zijn aan de buitenzijde de vele steenhouwersmerken in den groefsteen van het oostelijk gedeelte. Tusschen de beide gedeelten vinden wij een zwaren muur, die tot in den nok doorloopt. Wanneer men op de zolderverdieping is, ziet men aan de oostzijde van dien muur de moet van een eens lager gelegen dak van een belendend gebouw, waarvan de as meer zuidwaarts lag, dan die van het westelijk gedeelte van het huidige raadhuis. Dit lagere en kleinere gebouw was wellicht het stadswijnhuis, indien men daatoe naar analogie mag besluiten uit hetgeen van elders bekend is, bijv. omtrent 't raadhuis te Kampen. Tegen genoemden muur stond eens een traptoren, langs welken men de bovenverdieping bereiken kon. De benedenverdieping van het oudste gedeelte diende vroeger tot vleeschhal. In de 17e eeuw werd het raadhuis aanmerkelijk verbouwd, ten einde uitvoering te geven aan het besluit van 1638, om een secretarie en trouwkamer op het raadhuis aan te brengen.

De *Voorzitter* dankt den Heer Hoefer voor deze belangrijke voordracht en verzoekt hem die voor de Verslagen en Mededeelingen te willen afstaan, waartoe de Heer *Hoefer* zich bereid verklaart.

Vervolgens houdt de Heer *Hoefer* een voordracht over Zwolsche en Hasseltsche Incunabelen. In Zwolle komen, in de 15e eeuw reeds, twee bekende drukkers voor: Petrus van Os, afkomstig van Breda, sedert 1480 en diens zoon Tijman. Vergelijkt men de verschillende typen, in die oude Zwolsche drukken gebruikt, dan is het niet onwaarschijnlijk, dat er in die

stad nog een derde drukker geweest is en wel Johannes van Vollenhoe. In elk geval werd reeds in 1479 de drukkunst in Zwolle uitgeoefend.

Van Hasselt waren acht verschillende drukken uit dien tijd bekend. Spr. vertoont reproductiën uit een negenden, tot heden onbekenden druk van een getijdenboek uit 1490. Men heeft er aan getwijfeld, of niet eer het Zuid-Nederlandsche Hasselt de plaats van herkomst was, maar die twijfel wordt opgelost, als men in een der drukken achter het woord Hasselt leest: in de diocese van Utrecht. De naam van dien ouden Hasselter drukker was Peregrinus Barmentlo. Deze Barmentlo heeft eerst te Napels, in vereeniging met Aldinus, het drukkersbedrijf uitgeoefend, later is hij naar zijn vaderland teruggekeerd. Tusschen Barmentlo en Petrus van Os moet voortdurend aanraking geweest zijn; in 1488 toch maken beiden van dezelfde houtgravures voor de Biblia pauperum gebruik.

De voordracht van den Heer Hoefer werd opgeluisterd door tal van uitstekende photographieën, waardoor aan de leden de gelegenheid gegeven werd de door spreker aangewezen verschillen en overeenkomsten in typen en houtsneden der behandelde drukkers gemakkelijk na te gaan.

Op verzoek van den *Voorzitter* verklaart de heer *Hoefer* ook deze voordracht gaarne af te staan voor de Verslagen en Mededeelingen.

De *Voorzitter* wijst er op, dat een der hier door den Heer Hoefer vertoonde specimina van een drukwerk van Peter van Os een zeer fraai zoogenaamd Kelterbild te aanschouwen geeft. Op deze beelden wordt Christus voorgesteld, alsof Hij in een wijnpers wordt geperst en Zijn bloed in een kelk vloeit. Deze

beelden schijnen hun oorsprong te hebben uit de Enarrationes in Psalmos van den kerkvader Augustinus, die omtrent Christus op den 83^{en} Psalm zegt: „Qui praecipue in passione magnus botrus expressus est".

De *Voorzitter* bespreekt daarna het onlangs aan de Vereeniging geschonken en in de vergaderzaal aanwezige portret van den bekenden George Schenck van Toutenburg, die van 1528 tot 1540 stadhouder van Overijssel geweest is. Het komt spr. aannemelijk voor, dat de bekende, hoogst verdienstelijke Kamper schilder Ernst Maler de vervaardiger van dit schilderstuk geweest is. Immers, niet slechts de behandeling van het stuk doet zeer aan de bekende werken van Maler denken, maar ook is het een feit, dat in 1540 hem door den Magistraat van Kampen de opdracht gedaan werd van den toen overleden stadhouder een portret te schilderen, welk portret daar ter stede echter niet meer aanwezig is en nu dus misschien is weergevonden. Spr., die reeds in het 12e stuk der Verslagen en Mededeelingen een artikel over Ernst Maler heeft geschreven, deelt omtrent dien artist belangrijke bijzonderheden mede. In Kamper officieele bescheiden komt hij herhaaldelijk voor. In 1542 schilderde hij bloemen op het gewelf der Sint-Nicolaaskerk; in 1543, 1551 en 1558 was hij medebestuurder van het Sint-Lucasgilde. Voor het prachtige schepengestoelte, dat de stadskistenmaker, Mr. Frederik, vervaardigd had voor de na den brand opnieuw ingerichte Raadzaal, schilderde hij een Laatste Oordeel, nog aldaar aanwezig. Maler hield ook een herberg, den Zilveren Helm.

Waren deze bijzonderheden reeds vroeger bekend, nieuw en hoogst belangrijk is de bijzonderheid, die

aan spr. bekend is geworden uit een cyrograaf, hem door den Heer G. A. Meijer toegezonden. Bij dit van 1564 dagteekenende contract n.l. verbindt zich Mr. Ernst van Campen — die niemand anders dan Ernst Maler zijn zal — om voor de St. Stephenskerk te Nijmegen een triptiek te schilderen, aldaar aan te brengen boven het hoofdaltaar in het koor. Uit hetzelfde stuk blijkt, dat Maler ook het gewelf der kerk te Cranenburg heeft beschilderd.

Op verzoek van den Heer *Hoefer*, namens het Bestuur, verklaart de *Voorzitter* zich bereid, zijn voordracht af te staan om gedrukt te worden in de Verslagen en Mededeelingen.

De Heer *van der Pot* verkrijgt het woord voor een voordracht, bestaande uit het eerste gedeelte eener studie over het Veemgericht in Overijssel. Spr. begint met de oudere en de nieuwere, betere meeningen over den oorsprong van dit volgens de overlevering zoo geheimzinnige gericht tegenover elkander te plaatsen. In werkelijkheid zijn de veemgerichten de oude grafelijke rechtbanken, rechtstreeks hun gezag ontleenende aan den Duitschen Koning. Terwijl elders de graven door het verkrijgen van regalia en groot eigen grondbezit zich tot landsheeren opwerkten, behielden zij in Westfalen hun oud karakter van rechter. De vrijgraafschappen — zoo toch is de naam van het rechtsgebied dier graven, die nu vrijgraven heeten — hebben zich later vervormd; hun aanzien daalde, naarmate de macht van landsheeren en kerkvorsten toenam; zij lossen zich op in deelen, vrijstoelen genoemd. Het vrijgrafelijk recht komt in verschillende handen, van steden en landsheeren. De door dezen voor de waarneming der functie aange-

stelde en steeds door den Koning te bevestigen beambten heeten ook vrijgraven; die het ambt begeeft heet stoelheer. De vrijgraaf spreekt recht met de door hem gekozen vrijschepenen. De naam van het gericht is veemgericht of Westfaalsch gericht.

Bij de toenemende rechtsonzekerheid neemt in de tweede helft der 14e en de eerste helft der 15e eeuw het aanzien dier veemgerichten zeer toe. Immers het zijn rijksgerichten, zij hebben den naam van onpartijdigheid en van groote snelheid en eenvoud in de rechtspraak; vele nieuwe worden met keizerlijke machtiging opgericht. Ook bij Overijselsche schrijvers komt veel voor over het Veemgericht, maar er heerscht in de terminologie erge verwarring. Men verwart, op den klank afgaande, de in de oude bescheiden voorkomende uitdrukkingen *heimelijk gericht* en *heimaal*. Het laatste is de gewone naam voor het crimineele gericht en heeft met het Veemgericht niets te maken.

Elders weer wordt ten onrechte in heimelijk gericht of vrijstoel iets anders gezien, dan Westfaalsch gericht of veemgericht. Die uitdrukkingen toch beteekenen hetzelfde. De vraag is nu, of in Overijssel vrijstoelen geweest zijn, gelijk er op Gelderschen bodem een gevestigd is geweest op de havezate Walfort bij Breedevoort. Over dit punt bestaan drie brieven. De eerste is van Keizer Karel IV, die daarbij aan Bisschop Jan van Arkel de bevoegdheid geeft een vrijstoel op te richten voor Twenthe en Salland. Van die bevoegdheid is echter geen gebruik gemaakt. Bij den tweeden brief, van Wenceslaus van den jare 1386, wordt aan de burgers van Deventer een vrijstoel gegeven. De Keizer benoemt hier tot vrijgraaf een zekeren Hendrik ten Bruggen. Van de zaak is echter blijk-

baar niets gekomen. De derde brief is van 1421. Bij dezen sticht bisschop Frederik van Blankenheim een vrijstoel te Goor. De bisschop maakte met toestemming van keizer Sigismund gebruik van de vergunning, in 1361 aan zijn voorganger verleend. De zetel ervan werd gevestigd in de ruïne van het bisschoppelijk kasteel aldaar, het wellicht nog van de oude graven van Goor afkomstige slot, waar eens bisschop Jan van Verneburg door een bende edelen werd overvallen en gevangen genomen en dat toen misschien vernietigd is geworden. Deze vrijstoel nu heeft werkelijk bestaan.

Ook deze bijdrage geeft tot een gedachtenwisseling aanleiding, waarbij o. a. de Heer *Snuif* het bestaan van een veemlinde bij Enschede vermeldt en de *Voorzitter* de stichting van vrijstoelen door landsheeren in verband brengt met het jus de non evocando hunner onderdanen, dat geschonden werd, zoo men hen voor een uitheemschen vrijstoel daagde.

Op een vraag van den Heer *Buitenrust Hettema*, of in het volgend jaar het 50jarig bestaan der Vereeniging niet gevierd zal worden, antwoordt de *Voorzitter*, dat dit punt door het Bestuur overwogen is geworden, maar dat dergelijke feestvieringen met aanzienlijke kosten gepaard gaan en het Bestuur derhalve geen roeping gevoeld heeft daaromtrent een voorstel te doen.

De *Voorzitter* sluit de vergadering.

Mr. R. E. Hattink, Lantrecht der Thwenthe declareert door Mr. Melchior Winhoff. f 1.90.
Mr. J. W. Racer, Aanmerk. omtrent de grondbeg. der zes eerste titels van het Landregt van Overijssel. f 1.75.
Mr. J. I. van Doorninck, Geslachtk. aanteekeningen ten aanzien van de Gecommitteerden ten Landdage van Overijssel. 1610—1795, 5 st. f 7.50.
Officiatorum Frederici de Baden 1496—1516. f 4.00.
Mr. J. I. van Doorninck, Tijdrekenk. lijst van stukken welke thans nog het oud archief der gemeente Oldenzaal uitmaken. f 0.75.
Mr. R. E. Hattink, Register op het oud-archief van Ootmarsum, 1e stuk. f 1.10.
Mr. P. J. Teding van Berkhout Jr., Register op het oud-archief van Hasselt. f 4.50.
Mr. J. van Doorninck, Catalogus der Charters uit het archief van het Burgerweeshuis te Zwolle. f 0.25.
Albergensia. Stukken betrekkelijk het klooster Albergen. f 5.50.
Acta Visitationis dioecesis Daventriensis, ab Aegidio de Monte factae 1571, door Mr. R. E. Hattink. f 3.25.
Hoofdpunten omtrent Marken.
Verslag omtrent eene uitgave der stad-, dijk- en markeregten.
Mr. J. van Doorninck, Schets eener verdeeling van Overijssel in Schout- of Rigterambten en marken, omstreeks 1750.
Overijsselsche stad-, dijk- en markeregten.

I. I. Boek van Rechten der Stad Kampen. Dat Gulden boek. f 3.60.
II. Digestum vetus. f 1.40.
III. Stadregt van Goor. f 0.35.
IV. Stadregt van Hasselt. f 1.65.
V en VI. Stadregt van Vollenhove, door Mr. S. J. Fockema Andreæ, 2 dln. f 7.40.
VII. Stadregt van Ootmarssum, door Mr. A. Telting. f 0.75.
VIII. Stadregt van Ommen, door Mr. A. Telting. f 0.90.
IX. Stadregt van Rijssen, door Mr. A. Telting. f 0.25.
X. Stadregten van Steenwijk, door Mr. A. Telting. f 4.80.
XI. Ontwerp-Stadregt van Campen, door Mr. J. C. Bijsterbos. f 6.50.
XII. Stadboeken van Zwolle, door Mr. A. Telting. f 8.30.
XIII. Stadregt van Almelo, door Mr. R. E. Hattink. f 1.00.
XIV. Stadregt van Grafhorst, door Mr. A. Telting. f 0.40.
XV. Stadregt van Wilsum, door Mr. A. Telting. f 0.40.

II. Dijkregten van:
 I. Vollenhove, f 1.50.
 II. Hasselt, f 0.25.
 III. Zuidbroek, f 0.25.
 IV. Hasselt (oud), f 0.15.
 V. Zalk, f 0.80.
 VI. Cellemuiden, f 0.20.
 VII. IJsselham, f 0.50.
 VIII. Vollenhove, Wanneperveen en IJsselham, f 0.20.

III. Markeregten van:
 I. Leusen, f 0.35,
 II. Emmen, f 0.30.
 III. Dalmsholte, f 0.50.
 IV. Archum, f 0.20.
 V. Verssen, f 0.40.
 VI. Steggeren, f 0.40.
 VII. Herfte, f 0.30.
 VIII. Zalne, f 0.20.
 XI. Lenthe, f 0.50.
 X. Gietmen, f 0.35.
 XI. Herculo, f 0.25.
 XII. de Lutte, f 1.20.
 XIII. Hengvorden, f 0.35.
 XIV. Rande, f 0.25.
 XV. Markelo, f 0.35.
 XVI. Albergen, f 0.60.
 XVII. Laarwolde, f 0.45.
 XVIII. Epse en Dommer, f 0.30.
 XIX. Dat Marckenboeck van Bathman, door Mr. J. W. Mulder. f 2.00.

Markekaart van Overijssel.

Plattegrond van Campen, door P. Vtenwael, a⁰. 1598.

Quohier der bezittingen van 's Konings vijanden in Salland, opgemaakt in 1583. f 2.00.

Dr. J. de Hullu, Bescheiden betreffende de Hervorming in Overijssel, 1e deel, f 4.00.

Mr. J. Nanninga Uitterdijk, Een Kamper handelshuis te Lissabon, 1572—1594, handelscorrespondentie, rekeningen en bescheiden. f 8.75.

Dr. K. O. Meinsma, Het Copieboek van Wolter van Heyden, richter te Oldenzaal 1547—1570. f 0.80.

Mr. G. J. ter Kuile, Geschiedenis van den hof Espelo, zijn eigenaren en bewoners. f 2.50.